

m.remissvar@regeringskansliet.se
charlotta.broman@regeringskansliet.se
linn.akesson@regeringskansliet.se

Remissvar om Naturvårdsverkets rapport Uppdrag att föreslå genomförande av artikel 22 om bioavfall Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG i den svenska lagstiftningen

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen konstaterar att följande aspekter saknas i rapporten

- Resonemang kring hur förekomst av farliga ämnen, inklusive rester av bekämpningsmedel, kan påverka användandet av biologiskt avfall som biogödsel
- Bedömning av eventuella negativa miljökonsekvenser utöver utsläpp av växthusgaser och bildande av mikroplast

Synpunkter

Förekomst av farliga ämnen och bekämpningsmedelsrester i biogödsel

Kemikalieinspektionen saknar aspekten hur förekomst av farliga ämnen, inklusive rester av bekämpningsmedel, kan påverka användandet av biologiskt avfall som biogödsel.

Bekämpningsmedelsrester förekommer i biologiskt avfall av både växtbaserat och animaliskt ursprung. Långlivade ämnen kan dessutom koncentreras under kompostering och rötning, då andra fraktioner av avfallet bryts ner¹.

Växtskyddsmedelsrester som återfinns i biogödsel kan påverka och skada växter då det sprids i känsliga grödor. Det kan till exempel gälla rester av tillväxthämmande medel i biologiskt avfall som utgörs av krukväxter och jord. Eftersom rester av flera olika växtskyddsmedel är vanligt i frukt och grönsaker kan dessa fraktioner i livsmedelsavfall innebära en risk för kombinationseffekter. Det saknas resonemang kring denna osäkerhet i rapporten.

¹ Marie-Louise Nilsson, 2000. Occurrence and Fate of Organic Contaminants in Wastes. Doctoral thesis. Swedish University of Agricultural Sciences. Agraria 249.

Rester av biocider och andra bekämpningsmedel kan ge en diffus spridning av sådana ämnen till miljön. Där kan de bidra till resistensutveckling hos bakterier och det finns också en farhåga att spridningen kan bidra till utveckling av antibiotikaresistens.

Även organiska miljöföroreningar, såsom högfluorerade ämnen (PFAS) eller sedan länge reglerade ämnen som dioxiner, dioxinlika PCB och bromerade flamskyddsmedel, förekommer i biologiskt material. PFAS förekommer bland annat i höga halter i fisk samt kan tas upp av grödor och betesdjur via förorenad mark och vatten.

En annan aktuell fråga är kadmiuminnehåll i olika typer av gödsel, men inte heller eventuellt kadmiuminnehåll i biogödsel från biologiskt avfall omnämns i rapporten. Kadmiumhalten i biogödsel beror av halterna i det ingående avfallet. Uppgifter om kadmiuminnehåll i biogödsel finns i betänkandet Skatt på kadmium i vissa produkter och kemiska växtskyddsmedel (SOU 2017:102), men kan behöva uppdateras.

Avsnitt 4.4.1; Rötning

Rapporten nämner krav för att rötresten ska kunna användas som biogödsel, med en hänvisning till ett avsnitt ”Biogödsel från rötrest”. Avsnittet ”Biogödsel från rötrest” återfinns inte i rapporten.

Avsnitt 8.3; Konsekvenser för miljön

Kemikalieinspektionen anser att beskrivningen av miljönytta kan behöva nyanseras för att belysa eventuella negativa miljökonsekvenser med ökad återföring av biologiskt material utöver utsläpp av växthusgaser och bildande av mikroplast. Se även synpunkt om avsaknad av resonemang kring förekomst av farliga ämnen och påverkan på användandet av biologiskt avfall som biogödsel.

Kemikalieinspektionen ser också att miljökonsekvensanalysen kan behöva utvecklas för att öka transparensen kring vilka parametrar som ligger till grund för bedömningen av miljönytta, då den i nuläget i flera fall baseras på antaganden utan faktiska uppgifter och utan att ange vilka aspekter som vägts in.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Emma Westerholm har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Helena Parkman, Mattias Carlsson Feng, Peter Bergkvist och juristen Johan Forsberg deltagit.

Per Ängquist

Emma Westerholm

Beslutet är på grund av rådande situation med coronaviruset inte signerat.